

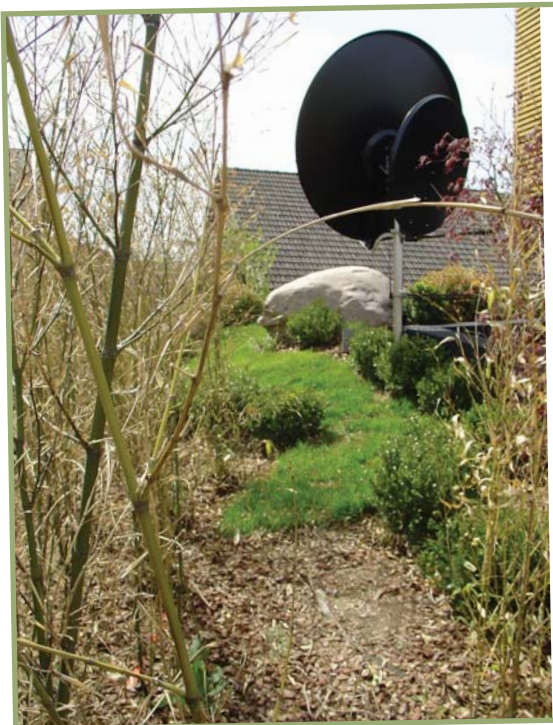
Vrt ob moderni hiši

Podoba naselij se sčasoma spreminja. Spremembe so po eni strani odvisne od prebivalcev, po drugi pa jih omejujejo družbeno sprejeti dogovori, predpisi in zakoni. Ti pri nas ponavadi bolj »zdravijo, kot preprečujejo« razvoj in spremembo naselij. Najzgovornejši primer so mestne četrti, ki se z novimi stanovalci lahko spremenijo iz zelo uglednih v zanemarjene in celo nevarne mestne predele. Pri nas socialna vprašanja, ki izvirajo iz tega, še niso tako pereča, opazna pa je sprememba v razmestitvi gradnje v krajini.

Zaradi nedodelane ali nedosledne prostorske politike se je v slovenski krajini pojavila razpršena gradnja. Tako pojavljanje objektov v prostoru je za nekatera področja lahko stvar kulturne dediščine ali načina kmetijske obdelave zemljišč. V mislih imam vinorodno območje Dolenjske, kjer so zidanice značilna oblika gospodarskega poslopja in jo ima vsak vinograd. Moteča pa postane velikost objektov, predvsem njihova namembnost, ko prerastejo okvir kulturne dediščine in v sliki krajine pomenijo tujek.

Izstopajoči objekti se lahko pojavljajo tudi v strnjenih naseljih. Vsaka novogradnja vnaša v prostor spremembo. Ko v nekem naselju oziroma njegovi pojavnosti prepoznamo in mu družbeno priznamo zgodovinsko ali oblikovno kakovost ter jo tako tudi zaščitimo, morajo novogradnje ta sprejeta merila upoštevati. V okolici, kjer takih vrednot ni mogoče zaznati, pa so lahko prav novogradnje spodbujevalci nečesa boljšega. Zato vnaprejšnji odpor do novih stvari, ki je v človeški zavesti zelo zakoreninjen, ni vedno upravičen.

Vrt, ki ga predstavljam tokrat, je nastal okoli prenovljene hiše v strnjem naselju enodružinskih hiš v okolici Ljubljane. Naselje se je razvilo iz vasi sredi rodovitnih polj. Zgrajeno je bilo v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Parcele so majhne, komaj dovolj velike za hišo. Arhitekturni izraz naselja je zelo raznolik. Velikokrat je ob stari hiši zrasla nova, ta pa je dobila še prizidek. Vrtovi so večinoma omejeni le na ozke zelenice med objekti in ograjami.

Naša stara hiša je dobila povsem novo podobo. Arhitekturni jezik je močno drugačen od okolice. Zato sem pri oblikovanju vrta sledil arhitektovi zamisli in ustvaril prav nič »gorenjski« vrt. Njegove linije so čiste in preproste ter se navezujejo na enostavnost stavbnega volumna, ki zaradi fasadne opne ustvarja videz velikanske skale. Vrt je omejen na sorazmerno majhno zelenico, ki je delno nad kletnimi prostori hiše, in je zato v svoji vlogi močno podrejen. Kljub temu sem z zelenim volumnom bambusove žive meje tudi v vrtu ustvaril kontrast med okolico in prostorom vrta. Pravilne oblike rastlin – strižne pušpanove krogle – nadaljujejo čisti jezik arhitekture. Kot protiutež ali poudarek so med njimi posajene okrasne trave, ki z mehko premikajočih se stebel dajejo vrtu neko lahkotnost. Vrt je monokromatski. Zeleni se pridružujeta le rdeča barva

javorovih listov in jesenska obarvanost kitajskega dreva. Premišljeno ureditev dopolnjuje večerna osvetlitev vrta, ki ustvarja skoraj čarobno ozračje.

Drugačne stvari nas vznemirjajo in nas ne pustijo hladne. Velikokrat po prvih burnih odzivih ugotovimo, da so bile začetne sodbe premočne. Po drugi strani pa verjamem, da obstaja tudi »ljubezen na prvi pogled«.

Andrej Strgar, krajinski arhitekt
Fotografije: arhiv avtorja 2003–2005